

νης ἡ ὑποχρέωσις ἀμφοτέρων τῶν γονέων πρὸς ἄπο κοινοῦ προίκισιν στηρίζεται καὶ ἐπὶ τῆς συζυγικῆς, πρέπει νὰ πιθανολογηθῇ.

Παρατηρητέον, ὅτι ἐν στίχῳ 1 τὸ ἔγγραφον χαρακτηρίζεται ὡς *κόπια* καὶ δὴ *κατ' ὄνομα* τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς διδομένων ὡς προῖκα εἰς τὴν θυγατέρα του Μαρίαν. Καὶ δὲν ἀναφέρεται μὲν τὸ ὄνομα τοῦ διδομένου εἰς αὐτὴν συζύγου, τονίζεται δὲν μὲ χαρακτηριστικὴν ἔμφασιν, ὅτι τὰ πράγματα δίδονται ὡς προὶξ εἰς τὴν θυγατέρα. Ἐκ τούτου συνάγω ὅτι τὸ ἔγγραφον δὲν ἀποτελεῖ προικοσύμφωνον ἀλλ' «ὄνομαστικὸν κατάλογον» (*κόπια κατ' ὄνομα*) τῶν πραγμάτων, ἀτινα πρόκειται νὰ δοθοῦν εἰς τὴν Μαρίαν ὡς προὶξ. Εἶναι ἐν ἄλλοις λόγοις ἀβαντάριον, ὅπως τὰ 27 καὶ 46. Ἀποκαλεῖται δὲν δὲ ὅτι τὸ δριστικὸν προικοσύμφωνον οὐδέποτε συνετάχθη. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ γραφεὺς τοῦ Verso ἡναγκάσθη νὰ χαρακτηρίσῃ τὸ παρόν ἔγγραφον πολὺ βραδύτερον ὡς προικοσύμφωνον, ὅπως ἄλλως τε εἰς τὰ 1810, τὰ γραπτὰ ἀλλ' οὐδέποτε ἰσχύσαντα ἔθιμα τῆς Νάξου (Ι. ΒΙΣΒΙΖΗ, ‘*Η κοινοτικὴ διοίκησις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν*’ ἐν L' Héllénisme contemporain, 29 Μαΐου 1953, σελ. 203, φαμ. 3) ἡναγκάσθησαν νὰ δοίσουν διὰ τοῦ ἀριθμού πε' τοῦ κεφ. ΙΒ («Θέμα» Σγουτα 5, 1852 σελ. 161 = ΖΕΠΩΝ, *Jus Graecoromanum* 8, ‘*Αθῆναι 1931*, σελ. 548): *Τὰ κατάστητα τῆς προικὸς (σκίτζοι ἢ ἀβαντάρια) ἐὰν ὅσιν ὑπογεγραμμένα τῇ ἴδιᾳ χειρὶ τοῦ προικοδοτοῦντος, καί τινων ἀξιοπίστων μαρτυρῶν, λογίζονται ὡς προικοσύμφωνα, καὶ ἔρουσι τὸ αἷτο κῦρος, τὸ δποῖον ἔμονον κάκεντα*. Εἶναι βεβαίως ἀληθής, ὅτι τὸ παρόν δὲν εἶναι ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ προικοδοτοῦντος καὶ μαρτύρων τοῦτο δὲν ἀποκλεῖται ἐπί μανταριαία ἐν Σίφνῳ ἀλλὰ καὶ ἐν Νάξῳ, νὰ μὴ ἥσαν πάντοτε ὑπογεγραμμένα καὶ διὰ τοῦτον ἀκοιβῶς τὸν λόγον τὸ ἔθιμον τῆς Νάξου ἥξιώσεν, ὅπως εἶναι ὑπογεγραμμένα, ἵνα θεωρῶνται ὡς προικοσύμφωνα. Πείθομαι δὲ ὅτι τὸ παρόν δὲν ἥτο προικοσύμφωνον καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ σημείωσις τοῦ Verso ἔγραφη εἰς μεταγενεστέραν ἐποχήν, ὅτε ἡ Μαρία ἥτο εἴτε ὑπανδρευμένη, εἴτε χήρα, διότι ἀποκαλεῖται *Καμαράσαιρα*, ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ σημείωσις ἔγραφη πάντως μετὰ τὸν γάμον της. Διότι δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ, ὅτι ἀπεκαλεῖτο αὐτῇ Καμάρασαινα πρὸ τοῦ γάμου της, ἀκόμη καὶ ὅταν ἥτο μεμνηστευμένη. ‘*Οτι δὲ τὸ ἀβαντάριον ἢ τὸ προικοσύμφωνον συνετάχθη μετὰ τὴν σύναψιν τοῦ γάμου, τὸ ἀποκλείω. Τοιαῦτα δείγματα δὲν κατέχομεν.*

1. *Eἰς δόξαν Θ(ε)οῦ ἀμήν. κόπια τὸ τί δίδω τῆς θυγατρός μου μαρίας χάριν προικίου. κατ' ὄνομα.*

2. *Ἄρχη καὶ πρῶτον τὴν εὐχὴν τοῦ κ(υρί)ου ἡμῶν Ἰησοῦ χ(ριστοῦ), τῶν γονέων μας, καὶ τὴν ἐδικήν μας.*

3. *· ἔπειτα τὰ σπήτια τοῦ γαβριὴλ ὅλα, μὲ τρία μαγαζιά, νὰ τὰ τελειώσω μὲ ἴδια μου ἔξο-*

4 δα. ἔνα σκρίνιο, δύο κασσέλες. εἴκοσι καρέγιες, δύο θρονιά. δώδεκα
 5 κάδρα. τέσσερης καθρέπτες, δύο βατζέλια μπρόντζινα, καὶ τέσσερα στάνι-
 6 να. τέσσερα καντηλέρια μπρόντζινα, καὶ ἔνα λύχρο τῆς βίδας. μὰ τουζίνα
 7 πιάτα στάνινα. καὶ δι τὸ ἄλλα γυαλικὰ χρειάζεται τὸ σπίτι διὰ τὰ γαρνιρι-
 8 στῆ. δμοίως καὶ ἡ κουζίνα μὲ δλα τὰ χρειώδη μπακιούκά, καὶ δύο τραπέζια
 9 κάρινα. τρία βοντζιά. δυὸς ζάρες τοῦ λαδιοῦ, καὶ τέσσερα ξυλοβούσια
 10 διὰ σερβίτζιο τῶν μαγαζιῶν της.
 11 »τρίτον τὰ ροῦχα τῆς φορεσχιᾶς της εἴκοσι διάφορες φουρ-
 12 νίδες ἀπὸ δλα, καὶ δυὸς γούραις βελοῦδα γαλονάδαις. καὶ δυὸς τζόχιναις
 13 γαλονάδαις. καὶ δέκα πέντε ζευγάρια σεντόνια διάφορα. τὸ ἔνα ζευγά-
 14 ρι μὲ μέρλα χρυσᾶ. δέκα γοροκούρτονα, χρυσᾶ τὰ δύο, ἡ ἄλ-
 15 λαις διάφορες. δώδεκα μάνες μαξιλάργια: μὲ τὰ ντύματά τους: τὰ τέσσερα
 χρυσᾶ, τὰ
 16 ἄλλα διάφορα. τέσσερα ματαράτζα. τέσσερα παπλώματα. τὸ ἔνα
 17 χρυσό, τὸ ἄλλο ἀτλάζι, τὰ δύο σιντούρεϊνα, ἔνα πεῦκι, τέσσε-
 18 ρα ταυλομάνδηλα, καὶ τέσσερης τουζίνες πετζέτες.
 19 »τέταρτον τὸ μάλαμά της, μὰ καρεντά χρυσῆ, καὶ ἐγκόλπιον ἀπὸ κάτω
 20 ἔνα κορδόνι χρυσό, μὲ ἔνα σταυρὸς μαροντάτο ἀπὸ κάτω, δύο λε-
 21 ^{χα σεκίς} μόνις μποτόνια, μὲ ἔνα σταυρὸς καὶ μίαν καρδιάν, τοία ζευγάρια σκολαρίκια, τὸ
 ἔνα κα-
 22 φάβια. τὸ ἄλλο γάντζι, τὸ ἄλλο μπογγάζα, δώδεκα δακτυλίδια τὸ ἔνα ζεφεῖρι,
 23 τὰ ἄλλα διάφορα. ἔνα μογοκάκι μαργαριτάρι, μὲ δέκα ἐννηὴ μποτόνια χρυ-
 24 σᾶ, καὶ ἔνα κόλφι κάτωθεν, καὶ ἐν κωνσταντινάτο χρυσό, ἔνα ζευγάρι μανίνια
 25 χρυσᾶ, καὶ ἔνα: ζευγάρι: κονυμπιά χρυσᾶ, τέσσερης κολαΐναις μαργαριτάρη μὲ
 τέσσερης
 26 καρδιᾶς, καὶ τριάντα ἔξη μποτόνια χρυσᾶ.
 27 πέμπτον μὰ τουζίνα πηρουνοκούταλα ἀσυμένια, καὶ μὰ τουζίνα μαχαίρια τοῦ
 τραπε-
 28 ζίου, καὶ ἔξη ζάρφια, μὲ τὰ φλιζάνια τους.
 29 ἕκτον τὸ περιβόλι εἰς ταῖς ἐρκιαῖς δύο ἔχω ἀγορὰ ἀπὸ τὸν ζέπο ἀπὸ πάν-
 30 ω ἔως κάτω μὲ δλα τὰ ἐλαιόδενδρα. καθὼς εὑρίσκεται. καὶ τὰ χωράφια εἰς
 31 τον τζιγκούρι, δύο ἔχω ἀγορὰ μὲ συκιαῖς, καὶ μὲ ἐλαιόδενδρα. καθὼς εὑρί-
 σκετ(αί).
 32 τὸ χωράφι εἰς τὴν ντόργια δύο ἔχω ἀγορὰ ἀπὸ τὸν τζακινιά. μὲ συκιαῖς καὶ θε-
 33 μονιὰ καὶ κατικιαῖς, καθὼς εὑρίσκεται, τὸ χωράφι εἰς τὸ πετάλι δύο ἔχω ἀγο-
 34 ρὰ ἀπὸ τὸν μπάρμπα μου τὸν ζεπάκι. καὶ τὸ χωράφι εἰς τὴν δρυιθοῦ δύο ἔχω
 35 ἀγορὰ ἀπὸ τὸν ἀντωνάκη μιχαλέτο. καὶ τὸ ἀμπέλι εἰς τοῦ καλαμπελὰ δύο ἔχω

- 36 ἀγορὰ ἀπὸ τὸν ὅμοιον ἀντωνάκη.
 37 ἔβδομον πενήντα κεφάλια πρόβατα. καὶ μὰ βουδοκολιά.
 38 καὶ μετρητὰ χίλια πεντακόσια γρόσια, ταῦτα τὰ ἄνωθεν τὰ δίδομεν μὲ
 3η σελίς 39 ἵδιάν μας θέλησιν, καὶ καλὴν γνώμην τόσον ἐγώ, ὡς καὶ ἡ συμβιά μου, τῆς
 θυγατρός μας Μαρίας, μὲ τὴν εὐχήν μας. (2^α X.)

Verso

3^η X.

- 1 Προικοσύμφωνον
 2 τῆς Κυρίας Μαρίας
 3 Κωνστ. Βάου, ἥτοι
 4 τῆς Καμαράσαινας

97

Προικοδοτικὸν γράμμα τῆς Μαρίας Ιωάννου Πάου

1814, Ἀπριλίου 29

Σίφνος

Ἡ Μαρία χήρα Πέτρου Καμαράση παραδίδει ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς συντάξεως τοῦ παρόντος ἐγγράφου τὴν νομίμην καὶ κυριότητα, τίτλῳ προσικός, εἰς τὴν θετὴν αὐτῆς θυγατέρα, γνησίαν δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ἰωάννου Πάου Μαρίαν, τὰ ἐν αὐτῷ περιγραφόμενα κινητὰ καὶ ἀκίνητα, πρὸς πίστωσιν δὲ καὶ ἀσφαλειαν συντάσσει τὸ παρὸν ὑπογεγραμμένον παρ' ἀξιοπίστων μαρτύρων. Ἐδημοσιεύθη παρ' ἐμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: Lettre de dotation inédite de l' île de Sifanto ἐν Journal of Juristic Papyrology 8, 1956 (τόμῳ ἀφιερωμένῳ εἰς τὸν Raphael Taubenschlag ἐπὶ τῇ ἔβδομη κονταπενταετηρίδι αὐτοῦ).

Ἐκ τῶν προσώπων τοῦ ἐγγράφου, ὁ μὲν μακαρίτης ἀρχῶν Πέτρος Καμαράσης, εἶναι γνωστὸς ἐκ τοῦ προηγουμένου 96. Ἡ χήρα αὐτοῦ Μαρία, γνωστὴ καὶ αὐτὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ 96. Ἡ ὑπὸ αὐτῆς προικοδοτουμένη εἶναι θυγάτηρ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Ἰωάννου Κ. Μπάου, ἀποβιώσαντος μεταξὺ τῆς 22 Φεβρουαρίου καὶ 22 Σεπτεμβρίου 1824. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Μαρία, ἦν νίοθέτησεν ἡ Μαρία Καμαράση, ὑπανδρεύθη ἐν ἔτει 1819 τὸν Ἰωάννην Λυμβαῖον. Ἄρα ἐν ἔτει 1814, ὅτε συντάσσεται τὸ παρόν, ἡτο ἔτι κοράσιον· ὅντως, τὸν Μάϊον τοῦ ἔτους 1812, ὅτε συνέταξε τὴν διαθήκην αὐτοῦ ὁ Πέτρος Καμαράσης (102) ἀποκαλεῖ ταύτην μικρὰν Μαρίαν (στίχ. 33). Δεδομένης δὲ τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, εἰς ἣν ἤρχοντο εἰς γάμον, ἴδιως τὰ θήλεα, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἔπειται ὅτι ἡ θυγάτηρ τῆς Καμαράσαινας Μαρία ἡτο ἀδύνατον νὰ ἡτο ἡλικίας 18 - 19 ἔτῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου της μὲ τὸν Λυμβαῖον καὶ ἐπομένως μεγαλυτέρα τῶν 14 ἔτῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος ἐγγράφου, ἥτοι ἐν ἔτει 1814. Τὸ γεγονός

